

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Gebri Arabis Chimia

Geber

Lugduni Batavorum, 1668

Consutatio rationum artem simpliciter negantium. Cap. XI

[urn:nbn:de:bsz:31-95581](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-95581)

dum naturæ : Ergo in hoc sequi naturam non valemus. Non enim possumus naturam in omnibus proprietatum differentiis imitari, ut supra in præmio hujus libri explanavimus. Nostra igitur intentio non est in illis principiis omnino naturam sequi, nec in proportionem commiscibilium elementorum, nec in modo mixtionis ad invicem ipsorum, nec in administratione hujus caloris naturæ metalla inspissantis ficut natura operatur. Cum hæc omnia sint nobis impossibilia & penitus ignota. Restat ergo rationes sophistarum interimere, hanc excellentissimam artem negantium.

Confutatio rationum artem simpliciter negantium.

CAP. XI.

SI dixerint ergo nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorum ad invicem, etiam æquationem caloris metalla inspissantis, causasque alias multas, & accidentia naturæ actionem sequentia, ignorare, Concedimus eis utique, sed propter hoc scientiam nostram divinam non interimunt, quod nec scite volumus hæc, nec possumus, nec ad opus nostrum possunt pervenire. Sed aliud ad hoc nobis principium assumimus, aliumque generationis

tionis metallorum modum, in quibus sequi naturam possumus. Si vero dixerint, etiam philosophos & principes hujus mundi hanc desiderasse scientiam, & ipsam non invenisse: breviter respondemus, eos mentiri, quoniam & quosdam principes (licet paucos) & maxime antiquos, & sapientes, in nostro tempore repertos, jam ex sua industria, hanc constat indagasse scientiam, sed talibus nec ore nec scriptis eam tradere voluerunt, cum indigni sint. Ergo quia non viderunt aliquos hanc scientiam possidere, cecidit super mentes illorum error, ut aestiment, nullos hanc invenisse scientiam. Ad hoc etiam si arguant phantastice, asserentes, impotentiam nostram non posse saltem in debilibus mixtionibus naturam imitari: sicut in mixtione asini vel bovis, Ergo similiter nec in fortibus; respondemus quod in arguendi modo ipsorum non cadat necessitas, qua coartemur artem nostram non esse concedere, quia tales à simili, vel à minori ad majus suam corroborant phantasiam & errorem in quibus non continetur necessitas, sed contingentia ut in pluribus. Ostendemus quoque per aliam viam demonstrando, illos nullam assignare apparentem similitudinem inter debilem mixtionis compositionem animalium, & mineralium firmam ac fortem. Et hoc ideo, quoniam in animalibus

bus

bus & aliis viventibus, in quibus compositio est debilis, non est perficiens solum proportio, nec miscibilia proportionis, nec qualitas miscibilium, nec commixtio quæ sequitur ex illarum actione ad invicem & passione, quæ est ex aggregatione illarum primarum qualitatum: Sed est anima, secundum opinionem plurium, quæ est ex occultis naturæ, sive ab essentia quinta, vel à primo motore: Et hoc etiam secundum sententiam plurium dicimus, & hujus occultum ignoramus. Ideo hæc talia, licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus, quia perfectivum, quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc utique patet, quod non perficiamus bovem vel capram: sed ex defectu infusionis animæ. Quoniam sicut debilem & magis debilem, sic etiam fortem & magis fortem compositionem facere, viam & cursum naturalem imitantes, secundum artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est quam in eis, & versatur illorum perfectio magis circa proportionem & compositionem, quam circa aliud. Ideo cum in eis minor sit perfectio quam in aliis quæ narravimus, liberius hæc perficere possumus, illa vero non. Diversificat ergo Deus altissimus & gloriosus perfectiones ad invicem multiformiter. Nam in quibus compositio, quæ est
fectura-

secundum naturam, fuit debilis: In illis
majorem & nobiliorem perfectionem po-
suit, quæ est secundum animam: Sed qua-
dam fortioris condidit compositionis &
firmioris, sicut lapides & mineralia: verum
in eis posuit minorem perfectionem &
ignobiliorem, & quæ est mixtionis modo.
Patet itaque, quod non est bona illorum si-
militudo, quoniam non ignoramus bovem
vel capram formare ratione compositionis,
sed formæ perfectivæ, quoniam perfectio
in bove vel in capra nobilior & magis oc-
cultata est, quam quæ in metallo consistit. Si 4
autem aliter arguant, quoniam non muta-
tur species in speciem; dicimus eos menti-
ri iterum, sicut consueverunt sapius, quod
& species mutatur in speciem, secundum
hunc modum: quod individuum unius, in
alterius speciem manifeste mutatur. Vide-
mus namque vermem naturaliter & per ar-
tificium in muscam mutari, & vitulum
strangulatum in apes, & frumentum in lo-
lium, & canem strangulatum in vermem
per ebullitionis putrefactionem. Sed hoc
nos non facimus, facit autem natura, cui
administramus. Sic etiam metalla non
transmutamus, sed natura, cui per nostrum
artificium ingeniosum administramus, ma-
teriam præparamus & viam disponimus,
quoniam ipsa per se semper operatur, nos
vero administratores ejus sumus. Et si per 5
aliam

aliam rationem taliter arguunt, & suam
 corroborant sophistice opinionem, quod in
 millibus annorum natura metalla perficit,
 tu vero millibus perdurate non potes: Di-
 cimus quod natura super principia sua se-
 cundum opinionem antiquorum philo-
 sophorum, agens perficit in millibus an-
 norum; sed quia principia illa sequi non
 valemus, ideoque sive in millibus anno-
 rum, sive in pluribus sive in paucioribus,
 vel momento, hæc natura perficiat, non te-
 net illorum persuasio. Quod autem in
 principiis imitari naturam non possumus,
 jam ex præcedenti negativo sermone ab-
 breviato determinavimus, & completiori
 sermone in subsequenti demonstrabi-
 mus. Secundum tamen opinionem aliquo-
 rum prudentium & perspicacium, intentio-
 nem suam subito natura perficit, scilicet
 una die vel breviori tempore. Et si hoc ve-
 rum sit, non tamen valemus in principiis
 naturam imitari, quod manifestius osten-
 sione sufficiente probavimus; residuum ta-
 men hujus quæstionis confitemur, quoniam
 totum verum esse concedimus. Et si dicant
 quod à certo situ unius vel plurium stellarum,
 datur metallorum perfectio, & esse
 vel non esse quam ignoramus. Responde-
 mus nos, hunc situm & motum nos non
 curare, nec etiam ut illum sciamus necessa-
 rio requiri; Quoniam non est species ali-
 qua

qua generabilium & corruptibilium, quin ex individuis ejus quotidie & in omni instanti fiat generatio & corruptio. Et ideo patet, quod omni die situs talis stellarum est bonus & perfectivus quarumlibet specierum individuorum, & corruptivus similiter. Non ergo expedit necessario artificem stellarum situm expectare, licet esset utile, quod sufficit solum viam naturæ disponere, & administrare ut & ipsa, quæ sagax est, disponat sitibus convenientibus, mobilium corporum. Nihil enim potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Unde si naturæ artificium disposueris, & consideraveris, quæcunque ex contingentibus hujus magisterii fuerint debite, perficietur sub debito situ per naturam sibi convenientem, absque consideratione illius. Cum enim videmus vermem ex cane vel alio animali putrescibili deductum in esse, non consideramus immediate situm stellarum, sed dispositionem aëris circumstantis, & alias causas putrefactionis perfectivas, præter illum. Et ex tali consideratione sufficienter scimus vermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi invenit convenientem situm, licet à nobis ignoretur. Et si dicant perfectionem in instanti dari, & præparationem nostram non in instanti fieri, & concludunt ex hoc, non perficietur per artificium, ergo

B

AES

ars est nulla : Dicimus capita illorum esse vacua ratione humana , & magis illos bestiis quam viris assimilari. Concludunt enim ex præmissis , nulla se habitudine ad id quod illatum est habentibus. Tantum ergo tenet hæc argumentatio , Asinus currit, ergo tu es capra , quantum & ipforum. Et hoc ideo : Quoniam etsi non fiat præparatio in instanti , non prohibetur tamen hoc , quod forma vel perfectio non possit præparato dari in instanti. Non enim præparatio est perfectio , sed habitatio ad suscipiendam formam. Si dicunt etiam, quod 9 facilius est res naturales destruere , quam componere ut ædes uno die possimus destruere , & vix centum diebus extruere , sed secundum eos aurum destruere non possumus : Multo ergo minus componere poterimus. Respondemus eis taliter, quod ipsi in hoc non concludunt de necessitate , quæ coartemur credere , aurum non posse constitui. Nam cum difficulter destruitur, difficilius construitur , non autem impossibile est , illud posse constitui , hujus autem assignamus causam , qui fortem habuit compositionem , ideoque difficiliorem habuit resolutionem, propterea difficulter destruitur. Et hoc est quod facit eos opinari, impossibilem esse ejus constructionem , quia destructionem artificialem ex cursu nature ignorant. Probaverunt forte, quod sit for-

tis compositionis, sed quam fortis fortitudinis compositionis sit, non probaverunt. SuffICIENTER utique tibi charissime fili, sophistarum phantasias attulimus. Restat ergo ex quo te attentum promissione fecimus, secundum viam promissionis, ad ea quæ determinanda sunt ex rationibus artem negantium à datis, transire, tum ad ea venire determinanda, quæ sunt principia de intentione naturæ, quorum essentiam nos oportet disputare sufficientius in sequentibus. Post illam vero determinationem etiam de ipsis sermonem faciemus, quæ sunt principia magisterii nostri. In prima tamen traditione singularem de unoquoque principiorum faciemus sermonem, in sequenti vero universalem. Ex nunc etiam vero ad præsens rationes negantium à datis, & ipsarum interemptiones imprimis afferamus.

Diversa opinioniones eorum qui artem esse supponunt.

CAP. XII.

Hanc itaque artem supponentes, multiplices intentione diversa fore comperimus. Alii quidem in spiritibus, alii vero in corporibus: Alii in salibus & aluminibus, nitris & boracibus: Alii vero in omnibus rebus vegetabilibus hanc inveniri

B z

artem